Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

26 päivänä kesäkuuta 2012 *

Muutoksenhaku — Yhteinen markkinajärjestely — Uusien jäsenvaltioiden liittymisen vuoksi toteutettavat siirtymätoimenpiteet — Sokerialalla toteutettavia toimenpiteitä koskeva asetus (EY) N:o 60/2004 — Kumoamiskanne — Määräaika — Alkamisajankohta — Myöhästyminen — Tutkimatta jättäminen — Kanneperusteet — Oikeusyhteisön perusperiaatteiden ja tehokkaan oikeussuojan periaatteen loukkaaminen

Asiassa C-336/09 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 24.8.2009 tehdystä valituksesta,

Puolan tasavalta, asiamiehenään aluksi M. Dowgielewicz, sittemmin M. Szpunar,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään H. Tserepa-Lacombe, A. Stobiecka-Kuik, A. Szmytkowska ja T. van Rijn,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaoston puheenjohtajat A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ja M. Safjan sekä tuomarit G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, C. Toader ja J.-J. Kasel (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Cruz Villalón,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.12.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

tuomion

1 Puolan tasavalta vaatii valituksessaan kumottavaksi Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-258/04, Puola vastaan komissio, 10.6.2009 antaman määräyksen (jäljempänä valituksenalainen määräys), jolla kyseinen tuomioistuin jätti tutkimatta Puolan tasavallan kanteen, jossa oli vaadittu sokerialalla sovellettavista siirtymätoimenpiteistä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian unioniin liittymisen vuoksi 14.1.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 60/2004 (EUVL L 9, s. 8) 5 artiklan, 6 artiklan 1–3 kohdan, 7 artiklan 1 kohdan sekä 8 artiklan 2 kohdan a alakohdan kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Liittymissopimus ja vuoden 2003 liittymisasiakirja

2 Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Portugalin tasavallan, Suomen tasavallan, Ruotsin kuningaskunnan, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan välillä Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen (EUVL 2003, L 236, s. 17; jäljempänä liittymissopimus), joka allekirjoitettiin Ateenassa 16.4.2003 ja jonka Puolan tasavalta ratifioi 23.7.2003, 2 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, unionin toimielimet voivat ennen liittymistä toteuttaa [Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan (EUVL 2003, L 236, s. 33; jäljempänä vuoden 2003 liittymisasiakirja), joka on liitetty liittymissopimukseen, 41 artiklassa] tarkoitetut toimenpiteet. Nämä toimenpiteet tulevat voimaan vasta [liittymissopimuksen] voimaantulopäivänä ja edellyttäen, että se tulee voimaan.”

3 Vuoden 2003 liittymisasiakirjan 41 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos siirtymätoimenpiteet ovat tarpeen helpottamaan siirtymistä uusissa jäsenvaltioissa voimassa olevasta järjestelmästä [vuoden 2003 liittymisasiakirjassa] esitettyjen edellytysten mukaisesti sovellettavasta yhteisestä maatalouspolitiikasta johtuvaan järjestelmään, komission on toteutettava ne sokerialan yhteisestä markkinajärjestelystä [19.6.2001] annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1260/2001 [(EYVL L 178, s. 1)] 42 artiklan 2 kohdassa tai tarvittaessa maatalouden yhteisistä markkinajärjestelyistä annettujen muiden asetusten vastaavissa artikloissa tarkoitettua menettelyä tai sovellettavassa lainsäädännössä säädettyä asianmukaista komiteamenettelyä noudattaen. Tässä artiklassa tarkoitetut siirtymätoimenpiteet voidaan toteuttaa kolmen vuoden kuluessa liittymispäivästä eikä niitä saa soveltaa kyseisen kauden jälkeen. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta ja kuultuaan Euroopan parlamenttia pidentää kyseistä kautta.

_ _”

4 Liittymisasiakirjan liitteessä IV, joka sisältää liittymisasiakirjan 22 artiklassa tarkoitetun luettelon, olevan 4 luvun, jonka otsikko on ”Maatalous”, 1 ja 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”1. Yhteisö ottaa hoidettavakseen uusilla jäsenvaltioilla liittymispäivänä markkinatukipolitiikan soveltamisesta niissä johtuen olevat julkiset varastot interventioiden rahoittamista Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahaston tukiosastosta koskevista yleisistä säännöistä [2.8.1978] annetun

neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1883/78 [(EYVL L 216, s. 1)] 8 artiklan soveltamisesta johtuvasta arvosta. Mainitut varastot otetaan hoidettaviksi vain sillä edellytyksellä, että kyseisten tuotteiden julkisesta interventiosta säädetään yhteisön säännöissä ja että varastot täyttävät yhteisön interventiovaatimukset.

2. Kaikki uusien jäsenvaltioiden alueella liittymispäivänä vapaassa vaihdannassa olevien tuotteiden yksityiset tai julkiset varastot, jotka määrältään ylittävät sen, minkä voidaan katsoa edustavan tavanomaista tasausvarastoa, on poistettava uusien jäsenvaltioiden kustannuksella.”

5 Samassa liitteessä olevassa 5 luvussa, jonka otsikko on ”Tulliliitto”, määrätään seuraavaa:

”– –

[Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettua neuvoston] asetusta (ETY) N:o 2913/92 [(EYVL L 302, s. 1)] ja [tietyistä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annettua komission] asetusta (ETY) N:o 2454/93 [(EYVL L 253, s. 1)] sovelletaan uusiin jäsenvaltioihin seuraavin erityismääräyksin:

1. Sen estämättä, mitä asetuksen (ETY) N:o 2913/92 20 artiklassa säädetään, tavarat, jotka liittymispäivänä ovat väliaikaisesti varastoituina tai kyseisen asetuksen jossakin 4 artiklan 15 kohdan b alakohdassa ja 16 artiklan b–g alakohdassa tarkoitetuista tullikäsittelyistä ja -menettelyistä laajentuneessa yhteisössä tai jotka ovat kuljetettavina laajentuneessa yhteisössä sen jälkeen kun niille on suoritettu vientimuodollisuudet, vapautetaan tulleista ja muista tullitoimenpiteistä vapaaseen liikkeeseen luovutuksen jälkeen edellyttäen, että jokin seuraavista [todistuksista] esitetään:

– –”

Asetus N:o 60/2004

6 Komissio antoi 14.1.2004 asetuksen N:o 60/2004, jonka päätarkoitus on, siltä osin kuin sillä on merkitystä tämän oikeusriidan kannalta, muun muassa perustaa sokerialalla sovellettava maksujärjestelmä, joka siirtymätoimenpiteenä poikkeaa muutoin sovellettavista yhteisön oikeussäännöistä.

7 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa säädetään näin ollen seuraavaa:

”Suspensiomenettely

1. Poiketen siitä, mitä [vuoden 2003] liittymis[asiakirjan] liitteessä IV olevassa 5 luvussa määrätään ja mitä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 20 ja 214 artiklassa säädetään, CN-koodeihin 1701, 1702, 1704, 1904, 1905, 2006, 2007, 2009, 2101 12 92, 2101 20 92, 2105 ja 2202 kuuluvista tuotteista, [maataloustuotteiden kaupan osalta toteutettavista siirtymätoimenpiteistä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian liittymisen vuoksi 10.11.2003 annetun komission] asetuksen (EY) N:o 1972/2003 [(EUVL L 293, s. 3)] 4 artiklan 5 kohdassa lueteltuja tuotteita lukuun ottamatta, kannetaan vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen päivänä voimassa oleva erga omnes -tuontitulli sekä mahdolliset lisätuontitullit, edellyttäen että:

a) ennen 1 päivää toukokuuta 2004 ne ovat olleet vapaassa liikkeessä yhteisössä, sellaisena kuin se on 30 päivänä huhtikuuta 2004, tai jossain uudessa jäsenvaltiossa ja;

b) 1 päivänä toukokuuta 2004:

   i) ne ovat väliaikaisessa varastossa; tai

ii) ne ovat jossain asetuksen (ETY) N:o 2913/92 4 artiklan 15 kohdan b alakohdassa ja 4 artiklan2 16 kohdan b–g alakohdassa tarkoitetussa tullimenettelyssä yhteisössä; tai

iii) niitä ollaan kuljettamassa sen jälkeen, kun niitä koskevat tullimuodollisuudet on suoritettu laajentuneessa yhteisössä.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta viidentoista jäsenvaltion yhteisöstä vietäviin CN-koodeihin 1701 99 10, 1701 99 90, 1702 30 10, 1702 40 10, 1702 60 10, 1702 90 30, 1702 60 80 ja 1702 90 80 kuuluviin tuotteisiin, puhdistettua C-juurikassokeria, C-isoglukoosisiirappia ja C-inuliinisiirappia lukuun ottamatta, jos tuoja esittää todisteet siitä, että kyseisen vientimaan tuotteille ei ole haettu vientitukea. Viejän on tuojan pyynnöstä liitettävä vienti-ilmoitukseen toimivaltaisen viranomaisen vahvistusmerkintä, jonka mukaan kyseisen vientimaan tuotteille ei ole haettu vientitukea.

2. Poiketen siitä, mitä [vuoden 2003] liittymis[asiakirjan] liitteessä IV olevassa 5 luvussa määrätään ja mitä asetuksen (ETY) N:o 2913/92 20 ja 214 artiklassa säädetään, CN-koodeihin 1701, 1702, 1704, 1904, 1905, 2006, 2007, 2009, 2101 12 92, 2101 20 92, 2105 ja 2202 kuuluvista kolmansista maista tulevista tuotteista, asetuksen (EY) N:o 1972/2003 4 artiklan 5 kohdassa lueteltuja tuotteita lukuun ottamatta, kannetaan vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen päivänä voimassa oleva tuontitulli sekä mahdolliset lisätuontitullit, edellyttäen että:

a) ne ovat 1 päivänä toukokuuta 2004 jossain uudessa jäsenvaltiossa asetuksen (ETY) N:o 2913/92 4 artiklan 16 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa sisäisessä jalostuksessa tai ne tuodaan maahan väliaikaisesti, kuten asetuksen (ETY) N:o 2913/92 4 artiklan 16 kohdan f alakohdassa mainitaan;

b) ne luovutetaan vapaaseen liikkeeseen 1 päivänä toukokuuta 2004 tai sen jälkeen.”

8 Asetuksen N:o 60/2004 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tavanomaisesta poikkeavat varastot

1. Komissio määrittelee asetuksen (EY) N:o 1260/2001 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen 31 päivään lokakuuta 2004 mennessä kunkin uuden jäsenvaltion osalta sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin ja fruktoosin määrät, jotka ylittävät 1 päivänä toukokuuta 2004 tavanomaiseksi katsotun siirtovaraston ja jotka on poistettava markkinoilta uusien jäsenvaltioiden kustannuksella.

Tämän ylijäämän määrittelemiseksi huomioon otetaan erityisesti seuraavien seikkojen osalta liittymistä edeltävinä vuosina edellisiin vuosiin verrattuna tapahtunut kehitys:

a) sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin ja fruktoosin tuodut ja viedyt määrät;

b) sokerin ja isoglukoosin tuotanto, kulutus ja varastot;

c) olosuhteet, joissa varastot ovat muodostuneet.

2. Asianomaisen uuden jäsenvaltion on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettua ylijäämää vastaava sokeri- tai isoglukoosimäärä poistetaan 30 päivään huhtikuuta 2005 mennessä markkinoilta ilman yhteisön toimenpiteitä jollain seuraavista toimenpiteistä:

a) vienti ilman yhteisön tukea;

b) käyttö polttoainealalla;

c) ilman tukea toteutettava denaturointi rehuksi – –.

3. Edellä olevan 2 kohdan soveltamiseksi uuden jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käytössä on 1 päivänä toukokuuta 2004 oltava järjestelmä, jolla voidaan tunnistaa kaupankäynnin kohteena olevat tai tuotetut sellaisenaan tai jalostetuissa tuotteissa olevan sokerin sekä isoglukoosin tai fruktoosin ylijäämämäärät asianomaisten tärkeimpien toimijoiden tasolla. – –

Uusien jäsenvaltioiden on käytettävä kyseistä järjestelmää velvoittaakseen asianomaiset toimijat poistamaan markkinoilta omalla kustannuksellaan määriteltyä ylijäämäänsä vastaava sokeri- tai isoglukoosimäärä. Kyseisten toimijoiden on esitettävä uutta jäsenvaltiota tyydyttävät todisteet siitä, että tuotteet poistettiin markkinoilta 30 päivään huhtikuuta 2005 mennessä.

Jos tällaisia todisteita ei esitetä, uuden jäsenvaltion on veloitettava kyseistä määrää vastaava summa kerrottuna kyseiseen tuotteeseen 1 päivän toukokuuta 2004 ja 30 päivän huhtikuuta 2005 välisenä aikana sovellettavilla suurimmilla tuontimaksuilla ja korotettuna 1,21 eurolla/100 kg valkoista sokeria tai kuiva-aineen ekvivalenttia.

Kolmannessa alakohdassa tarkoitettu määrä siirretään uuden jäsenvaltion kansalliseen talousarvioon.

– –”

9 Asetuksen N:o 60/2004 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2004, sillä edellytyksellä että – – liittymissopimus tulee voimaan.”

Kanne ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen määräys

10 Puolan tasavalta nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 28.6.2004 toimittamallaan kannekirjelmällä EY 230 artiklaan perustuvan kanteen, jossa vaadittiin asetuksen N:o 60/2004 5 artiklan, 6 artiklan 1–3 kohdan, 7 artiklan 1 kohdan sekä 8 artiklan 2 kohdan a alakohdan kumoamista.

11 Komissio huomautti vastineessaan, että kanne oli nostettu määräajan jälkeen.

12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti laajennetun jaoston kokoonpanossa antamallaan valituksenalaisella määräyksellä kanteen tutkimatta.

13 Todettuaan, että EY 230 artiklan viidennessä kohdassa mainittu kahden kuukauden määräaika kanteen nostamiseen oli laskettava asetuksen N:o 60/2004 julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä eli 15.1.2004 alkaen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi oikeudenkäyntimenettelyä koskevat eri määräajat huomioon ottaen, että kumoamiskanteen nostamiseksi asetuksesta N:o 60/2004 noudatettava määräaika kokonaisuutena oli päättynyt 8.4.2004 keskiyöllä.

14 Koska Puolan tasavallan kannekirjelmä oli jätetty kirjaamoon 28.6.2004, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kanteen myöhästyneen.

15 Tämän vuoksi kanne jätettiin tutkimatta.

Asianosaisten vaatimukset

16 Puolan tasavalta vaatii valituksellaan, että unionin tuomioistuin kumoaa valituksenalaisen määräyksen.

17 Euroopan komissio vaatii, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa Puolan tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

18 Puolan tasavalta vetoaa valituksenalaisesta määräyksestä tekemänsä valituksen tueksi viiteen valitusperusteeseen. Näistä valitusperusteista ensimmäinen koskee asetuksen N:o 60/2004 puutteellista julkaisemista, toinen EY 230 artiklan neljännen kohdan virheellistä tulkintaa, kolmas oikeusyhteisön perusperiaatteiden ja tehokkaan oikeussuojan periaatteen loukkaamista, neljäs yhteisvastuuperiaatteen ja vilpittömän mielen periaatteen loukkaamista ja menettelysääntöjen rikkomista ja viides perustelujen puuttumista.

19 Aluksi on syytä käsitellä kolmas valitusperuste, joka koskee oikeusyhteisön perusperiaatteiden ja tehokkaan oikeussuojan periaatteiden loukkaamista.

Kolmas valitusperuste

Asianosaisten lausumat

20 Puolan tasavalta katsoo, että jättäessään sen nostaman kumoamiskanteen tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on poistanut uusilta jäsenvaltioilta niiden oikeuden saattaa asetuksen N:o 60/2004 säännökset EY 230 artiklan toisen kohdan nojalla tuomioistuimen tutkittaviksi, vaikka asetus oli osoitettu niille jäsenvaltioina.

21 Vaikka Puolan tasavalta muistuttaakin, että prosessuaalisia määräaikoja koskevien yhteisön säännösten tiukka soveltaminen vastaa oikeusvarmuuden vaatimuksia ja tarvetta välttää kaikkea syrjintää tai mielivaltaista kohtelua oikeudenkäytössä, se katsoo, ettei niiden tiukalla soveltamisella voida kuitenkaan perustella oikeussuojakeinoihin liittyvää epäyhdenvertaisuutta, joka aiheutuisi siitä, etteivät uudet jäsenvaltiot voisi jäsenvaltion asemassaan riitauttaa asetuksen N:o 60/2004 laillisuutta, vaikka kyseinen asetus vaikuttaa erityisesti niihin.

22 Valitusperusteensa tukemiseksi Puolan tasavalta tukeutuu yhtäältä asiassa 294/83, Les Verts vastaan parlamentti, 23.4.1986 annettuun tuomioon (Kok., s. 1339, Kok. Ep. VIII, s. 551, 23 kohta), josta sen mielestä ilmenee, että Euroopan talousyhteisö on oikeusyhteisö, koska sekä sen jäsenvaltiot että sen toimielimet ovat sellaisen valvonnan alaisia, jonka kohteena on niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteensoveltuvuus perustuslakia vastaavan asiakirjan eli EY:n perustamissopimuksen kanssa. Toisaalta Puolan tasavalta viittaa asiassa C-273/04, Puola vastaan neuvosto, 23.10.2007 annettuun tuomioon (Kok., s. I-8925) liittyvään julkisasiamies Poiares Maduron ratkaisuehdotukseen (50 kohta) ja päättelee sen perusteella, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ilmiselvästi loukannut oikeusyhteisön perusperiaatteita ja tehokkaan oikeussuojan periaatetta.

23 Komissio katsoo, että jättäessään kanteen myöhään nostettuna tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole loukannut tehokkaan oikeussuojan periaatetta eikä oikeusyhteisön perusperiaatteita. Toisin kuin Puolan tasavalta väittää, myöskään se seikka, että sen asema on liittymissopimuksen ja vuoden 2003 liittymisasiakirjan voimaantulon vuoksi muuttunut kantajasta etuoikeutetuksi kantajaksi, ei oikeuta poikkeamaan periaatteesta, jonka mukaan prosessuaalisia määräaikoja on sovellettava tiukasti.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

24 Tällä valitusperusteella Puolan tasavalta arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että kyseinen tuomioistuin on hylännyt kantajan perustelun, jonka mukaan asetus N:o 60/2004 on osoitettu kaikille jäsenvaltioille ja siten myös Puolan tasavallalle, joten Puolan tasavallalla on täytynyt olla mahdollisuus riitauttaa se myös EY 230 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna kantajana.

25 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi aluksi valituksenalaisen määräyksen 54 kohdassa, että vuoden 2003 liittymisasiakirjassa määrätään nimenomaisesti yhteisöjen toimielinten mahdollisuudesta toteuttaa tiettyjä toimenpiteitä liittymisasiakirjan allekirjoittamispäivän ja uusien jäsenvaltioiden liittymispäivän välisenä aikana mutta ettei siihen tästä huolimatta sisälly yhteisön toimien laillisuuden valvontajärjestelmää koskevia poikkeuksia.

26 Valituksenalaisen määräyksen 55 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti sitten asiassa 152/85, Misset vastaan neuvosto, 15.1.1987 annettuun tuomioon (Kok., s. 223, 11 kohta) viitaten, että prosessuaalisia määräaikoja koskevia yhteisön säännöksiä on sovellettava tiukasti.

27 Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen määräyksen 56 kohdassa, että ”siinä tapauksessa että Puolan tasavallan on katsottava tarkoittavan väitteellään sitä, että sen oli mielestään odotettava jäsenvaltioksi tulemistaan voidakseen nostaa kanteensa, on korostettava, että EY 230 artiklassa tarkoitettu kanteen nostamisen määräaika on yleisesti sovellettava” ja että ”Puolan tasavallan tapauksessa se ei siten ole edellyttänyt jäsenvaltion asemaa”. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisäsi, että ”tätä kanteen nostamisen määräaikaa sovellet[tiin] siihen joka tapauksessa oikeushenkilönä”.

28 Sen kysymyksen ratkaisemiseksi, onko Puolan tasavalta voinut pätevästi nostaa asetuksesta N:o 60/2004 kanteen EY 230 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna kantajana, on huomautettava, että liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdassa määrätään nimenomaisesti unionin toimielinten mahdollisuudesta toteuttaa tiettyjä toimenpiteitä ennen liittymistä.

29 Näihin toimenpiteisiin kuuluu muun muassa vuoden 2003 liittymisasiakirjan 41 artikla, jonka nojalla komissiolla on toimivalta toteuttaa kaikki siirtymätoimenpiteet, jotka ovat tarpeen helpottamaan siirtymistä uusissa jäsenvaltioissa voimassa olevasta järjestelmästä yhteisestä maatalouspolitiikasta johtuvaan järjestelmään.

30 Asetus N:o 60/2004 on annettu kyseisen artiklan nojalla, ja kuten julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa, asetus kuuluu niihin toimiin, joiden toteuttamisen edellytyksenä on liittyminen.

31 Koska asetus N:o 60/2004 on annettu liittymissopimuksen ja vuoden 2003 liittymisasiakirjan allekirjoittamispäivän ja niiden voimaantulopäivän välisenä aikana, se eroaa siten muista yhteisön oikeussäännöstöön kuuluneista säännöksistä, jotka olivat voimassa jo liittymissopimusta ja liittymisasiakirjaa allekirjoitettaessa.

32 Lisäksi on selvää, että vaikka asetus N:o 60/2004 on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ennen uusien jäsenvaltioiden liittymistä, kyseisessä asetuksessa säädetyt toimenpiteet oli tarkoitettu sovellettaviksi ensisijaisesti kyseisiin uusiin jäsenvaltioihin niiden unioniin liittymisestä alkaen. Kyseinen asetus onkin sen 9 artiklan mukaisesti tullut voimaan vasta liittymissopimuksen voimaantulopäivänä ja edellyttäen, että se tulee voimaan.

33 Edellä todetusta seuraa, kuten julkisasiamies on niin ikään todennut ratkaisuehdotuksensa 39 ja 40 kohdassa, että asetuksen N:o 60/2004 säännökset ovat koskeneet uusia jäsenvaltioita jäsenvaltion asemassa vasta niiden liittymisajankohdasta ja että niiden on täytynyt voida tässä asemassaan riitauttaa nämä säännökset.

34 Tässä tapauksessa on niin, että koska asetuksen N:o 60/2004 julkaisupäivä Euroopan unionin virallisessa lehdessä oli 15.1.2004, EY 230 artiklassa määrätty kahden kuukauden määräaika kanteen nostamiseen oli jo kulunut, ennen kuin Puolan tasavalta sai jäsenvaltion aseman liittyessään unioniin 1.5.2004.

35 Uusien jäsenvaltioiden on siten ollut mahdotonta nostaa asetetussa määräajassa EY 230 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuina kantajina kanteita liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan nojalla toteutetuista toimista.

36 On kuitenkin huomautettava, että unioni on oikeusunioni, jossa sen toimielimet ovat sellaisen valvonnan alaisia, jonka kohteena on niiden toteuttamien toimien yhteensoveltuvuus erityisesti perussopimuksen ja yleisten oikeusperiaatteiden kanssa (ks. yhdistetyt asiat C-402/05 P ja C-415/05 P, Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio, tuomio 3.9.2008, Kok., s. I-6351, 281 kohta ja asia C-550/09, E ja F, tuomio 29.6.2010, Kok., s. I-6213, 44 kohta).

37 Nämä periaatteet muodostavat oikeusunionin varsinaisen perustan, ja niiden noudattaminen edellyttää SEU 4 artiklan 2 kohdassa nyttemmin nimenomaisesti määrätyin tavoin, että uusia jäsenvaltioita kohdellaan tasa-arvoisesti vanhojen jäsenvaltioiden kanssa.

38 Uusilla jäsenvaltioilla on siten oltava oikeus nostaa EY 230 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuina kantajina kanne kaikista sellaisista toimista, jotka on käsiteltävänä olevassa asiassa riitautetun toimen tavoin toteutettu liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan nojalla ja jotka vaikuttavat niihin jäsenvaltioina.

39 Koska uudet jäsenvaltiot ovat saaneet jäsenvaltion aseman vasta liittymissopimuksen ja vuoden 2003 liittymisasiakirjan voimaantulopäivänä, on katsottava, että EY 230 artiklan viidennessä kohdassa mainittu määräaika on näiden valtioiden ja tässä tapauksessa riitautetun toimen kaltaisten toimien osalta alkanut kulua vasta samasta päivästä eli tässä tapauksessa 1.5.2004.

40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten menetellyt virheellisesti katsoessaan tämän asian erityisestä asiayhteydestä huolimatta, ettei EY 230 artiklassa tarkoitetun kanteen nostaminen edellyttänyt Puolan tasavallalta jäsenvaltion asemaa, ja päätellessään tästä, että kyseisen jäsenvaltion 28.6.2004 nostama kanne asetuksesta N:o 60/2004 oli myöhästynyt ja se oli sen vuoksi jätettävä tutkimatta.

41 Edellä todetusta seuraa, että kolmatta valitusperustetta on pidettävä aiheellisena.

42 Näin ollen valituksenalainen määräys on kumottava, eikä Puolan tasavallan esittämistä neljästä muusta valitusperusteesta ole tarpeen lausua.

43 Koska unionin tuomioistuin ei asian käsittelyn tässä vaiheessa voi ratkaista Puolan tasavallan nostaman kanteen asiakysymystä, asia on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan mukaisesti palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen ja oikeudenkäyntikuluista on määrättävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-258/04, Puola vastaan komissio, 10.6.2009 antama määräys kumotaan.

2) Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen sokerialalla sovellettavista siirtymätoimenpiteistä Tšekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian unioniin liittymisen vuoksi 14.1.2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 60/2004 5 artiklan, 6 artiklan 1–3 kohdan, 7 artiklan 1 kohdan sekä 8 artiklan 2 kohdan a alakohdan kumoamista koskevien Puolan tasavallan vaatimusten ratkaisemista varten.

3) Oikeudenkäyntikuluista määrätään myöhemmin.

Allekirjoitukset